

MTÜ ARENDUSKODA STRATEEGIA 2023-2027

STARTEEGIASEMINAR

TÖÖRÜHM: KESKKOND

TAPA ARENDUSKODA 25.10.2022

KONSULTANT: TIINA RAUDLA

SEMINARI PÄEVAKAVA 25.10.2022

1. SISSEJUHATUS
2. SWOT-ANALÜÜS
3. PROBLEEMIDE SÕNASTAMINE – FOOKUSE SEADMINE

SISSEJUHATUS – LEADER EESMÄRGID SUURES PLAANIS

- **ÜLDEESMÄRK ON** MAAPIIRKONDADES ATRAKTIIVSE ELU- JA ETTEVÕTLUSKESKKONNA NING
- AKTIIVSETE JA ÜHTEHOIDVATE KOHALIKE KOGUKONDADE TERVIKLIK ARENDAMINE LEADERI PÕHIMÕTETE KAUDU;

ERIEESMÄRGID ON:

- 1) ETTEVÕTLUSE ARENDAMINE EELKÕIGE UUTE TASUVATE TÖÖKOHTADE VÕI INNOVAATILISTE LAHENDUSTE KAUDU;
- 2) KOHALIKE KOGUKONDADE, ELANIKE NING NOORTE TULEVIKULIIDRITE VÕIMESTAMINE;
- 3) TEENUSTE KÄTTESAADAVUSE PARANDAMINE, SEALHULGAS KOGUKONNATEENUSE ARENDAMISE KAUDU;
- 4) KESKKONNA- JA KLIIMASÕBRALIKKUST, SEALHULGAS BIO- JA RINGMAJANDUST PROPAGEERIVATE LAHENDUSTE VÄLJATÖÖTAMINE JA RAKENDAMINE;
- 5) MAAELU POSITIIVSE KUVANDI SÄILITAMINE JA ARUKATE KÜLADE EDENDAMINE.

UUS OLUKORD, UUED VÄLJAKUTSED

- RAHVASTIKU VANANEMINE - KASVAV VAJADUS SOTSIAALTEENUSTE OSAS.
- KLIIMAMUUTUSED.
- SOTSIAALSED JA KULTUURILISED MUUTUSED ELULAADIS – DIGITAALSED PÕLVKONNAD.
- TEHNOLOOGIA KIIRE ARENG.
- ETTEVÕTETE JA TEADUSASUTUSTE VAHEL LEIDA UUSI KOOSTÖÖVORME.
- MUUTUSED VÄÄRTUSTES (VÄÄRTUSHINNANGUTES – ALAHOIDLIK MAAILMAKÄSITLUS) JA ELUSTIILIS (TERVISLIK, KOHALIK, PERSONAALSED TERVISETEENUSED JA –TOOTED).
- GEOPOLIITILINE OLUKORD, JULGEOLEKU KESKKOND JA MAJ.KASVU VÄLJAVAATED OLULISELT VÄHENENUD.
- LOODUSVARASID NAPIB JÄRJEST ENAM – RINGMAJANDUSELE TUGINEVATE ÄRIMUDELITE KASUTAMINE.
- RAHVUSVAH.-SED INSTITUTSIOONID NÕRGENEVAD, RIIKIDEVAHELISED JÕUJONED MUUTUVAD.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond.
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

TULEMUSINDIKAATORID

TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE – TULEB MÄÄRATA TULEMUSINDIKAATORID.

SUURES PLAANIS VASTAVALT ÜPP STRATEEGIAKAVAS HETKEL LEADER SEKKUMISE ÜKS TULEMUSINDIKAATOR – LEADERIGA HÕLMATUS: **KOHALIKU ARENGU STRATEEGIATEGA HÕLMATUD MAEELANIKKONNA OSAKAAL JA EESMÄRK 96%.**

ÜLEJÄÄNUD EESMÄRGID SEATAKSE PEALE LEADER KOHALIKU ARENGU STRATEEGIATE HEAKSKIITMIST VASTAVALT SEAL SEATUD EESMÄRKIDELE. LEADER TEGEVUSRÜHMADEL SUUR VASTUTUS PROGRAMMI EDUKUSES.

VÕIMALIKUD MUUD TULEMUSINDIKAATORID, NAGU NÄITEKS:

- KESKKONNA VÕI KLIIMAALANE TULEMUSLIKKUS MAAPIIRKONDADES TEHTAVATE INVESTEERINGUTE KAUDU;
- PROJEKTIDEGA TOETATUD UUED TÖÖKOHAD;
- TOETUSEGA ARENDATUD MAAPIIRKONDADE ETTEVÕTETE ARV;
- TOETATUD ARUKATE KÜLADE STRATEEGIATE ARV;
- MAAPIIRKONNA OSAKAAL, MIS SAAB KASU TOETUSTEGA PARANDATUD JUURDEPÄÄSUST TEENUSTELE JA TARISTULE;
- TOETATUD SOTSIAALSE KAASAMISE PROJEKTIDEGA HÕLMATUD ISIKUTE ARV.

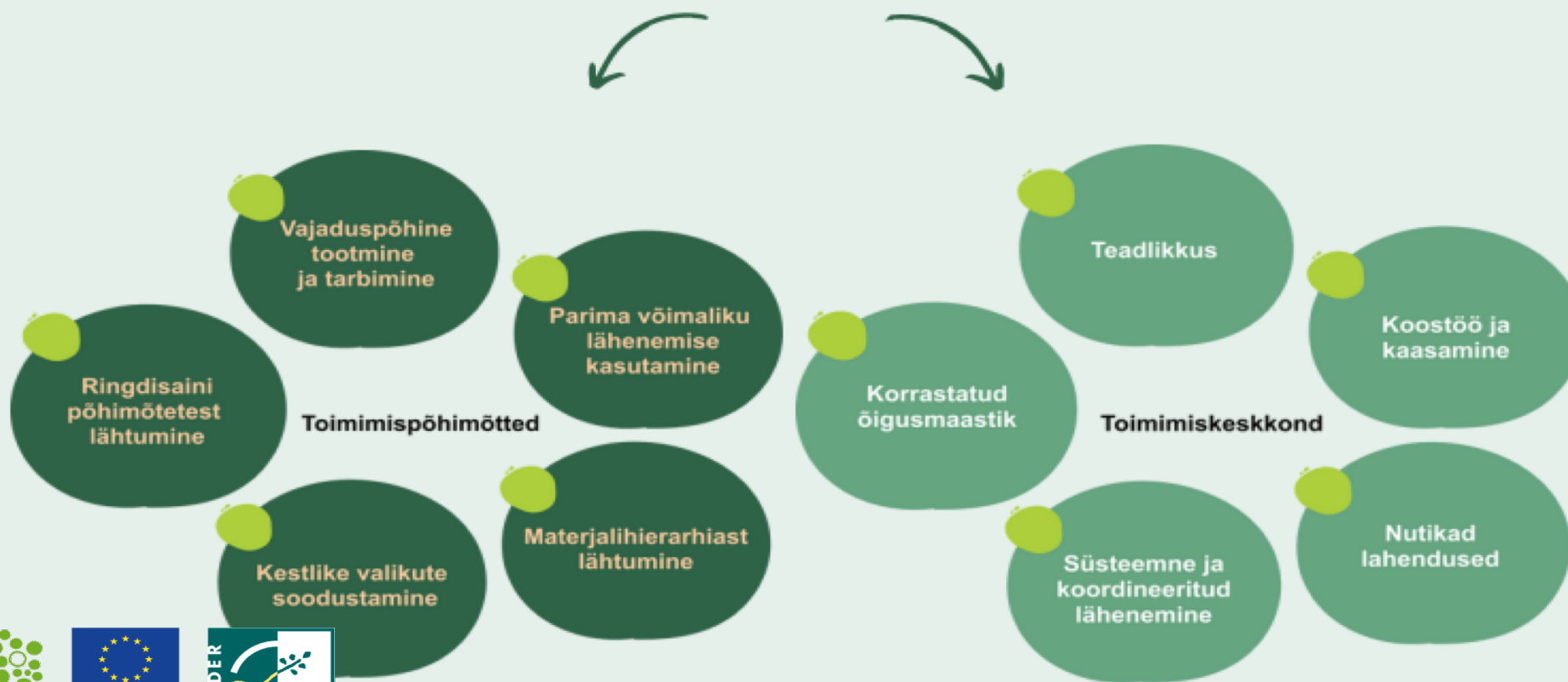

ARENDESKODA PEAB OLULISEKS:

- KÕIKIDE PIIRKONDADE KAASAMIST – STRATEEGIASEMINARID PIIRKONDADES
- TEGEVUSPIIRKONNAS TEGUTSEVATE KOOSTÖÖVÕRGUSTIKE KAASAMINE – SEMINARID VÕRGUSTIKES
- SOTSIAALFONDI KAASAMINE – KOOSTÖÖ KOV-DEGA OLUKORRA KAARDISTAMINE, KITSASKOHTADE LEIDMINE NING SOTSIAALFONDI VAJADUSE KAASAMINE
- TEGEVUSTEST TEAVITAMINE OMA VEEBILEHEL, SOTSIAALMEEDIAS.
- PAINDLIKKUST – JUHUL KUI SELGUVAD OOTAMATUD ASJAD, EELKÕIGE MINISTEERIUMI TASANDILT.

RINGMAJANDUS?

Ringmajanduse aluspõhimõtted

RINGMAJANDUSE PÕHIMÕTTED:

- **UUED ÄRIMUDELID** (SH MITME OSAPOOLE, NT ETTEVÕTETE KOOSTÖÖL PÕHINEVAD ÄRIMUDELID) NAGU RESSURSI TAASKASUTAMINE, RINGTARNEAHEL, JAGAMISPLATVORM, TOODETE ELUEA PIKENDAMINE, TOODE KUI TEENUS, RINGMAJANDUST SOODUSTAVAD DIGILAHENDUSED (NT MATERJALIPASS, ANDMETE EFEKTIIVSEM TÖÖTLEMINE);
- **KOHALIKUD ALGATUSED**, MIS ON SUUNATUD LISANDVÄÄRTUSE LOOMISELE LÄBI KOHALIKE RESSURSSIDE (NT PÕLLUMAJANDUSES, METSANDUSES) KESTLIKULE JA ÖKOINNOVAATILISELE KASUTAMISELE VÕI SOTSIAAL-MAJANDUSLIKE PROBLEEMIDE LAHENDAMISELE (LINNADE, KÜLADE, MTÜDE ALGATUSED);
- **TARBIJAKÄITUMISE MUUTUS**
- TOOTEID JA TEENUSEID ON **DISAINITUD KOGU OLELUSRINGI** NING TARBIJA REAALSEID VAJADUSI ARVESTADES;
- **TOODETE VÕIMALIKULT KAUA KASUTUSES HOIDMINE** – KORDUSKASUTUS, ÜMBERKUJUNDAMINE, PARANDAMINE, RENOVEERIMINE, KASUTUSOTSTARBE MUUTMINE;
- **KORDUSKASUTAMISE, PARANDAMISE JA RENOVEERIMISE** SOODUSTAMINE KOHALIKUL TASANDIL (TEAVITUS)
- **JÄÄTMETEKKE VÄLTIMINE**
- ERINEVATE OSAPOOLTE VAHEL TOIMUB **LAIALDANE KOOSTÖÖ** ÜHISE KASU LEIDMISE EESMÄRGIL.
- **SÜSTEEMNE LÄHENEMINE** KOGU SOTSIAAL-MAJANDUSLIKUS SÜSTEEMIS - MUUTUSTENI TARBIMISES, TOOTMISES, PLANEERIMISES, POLIITIKAS, ELUSTIILIS, KULTUURIS JA VÄÄRTUSHINNANGUTES.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond.
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

“ARUKAD KÜLAD”

MIS ON ARUKAS KÜLA?

- ARUKATE KÜLADE (SMART VILLAGES) KONTSEPTSIOON VIITAB **JÄTKUSUUTLIKELE MAAPIIRKONDADELE JA KOGUKONDADELE**, MIS TEGELEVAD NII **OLEMASOLEVATE** TUGEVUSTE JA VÄÄRTUSTEGA KUI ARENDAVAD VÄLJA **UUSI VÕIMALUSI**.
- NENDE KÜLADE PUHUL **TÄIUSTATAKSE** TRADITSIOONILISI JA UUSI VÕRGUSTIKKE NING TEENUSEID **DIGITAAL- JA TELEKOMMUNIKATSIOONITEHNOLOOGIA JA INNOVATSIOONIGA** NING LÕIGATAKSE SENISEST ENAM KASU VAJALIKEST TEADMISTEST.
- **EESMÄRK ON TÕSTA KOHALIKE ELANIKE JA ETTEVÕTETE HEAOLU!**

SEOSSED OLEMASOLEVATE STRATEEGIA

LAHEMAA RAHVUSPARGI TURISMIPIIRKONNA SÄÄSTVA ARENGU STRATEEGIA 2019-2030+:

- LOODUS- JA KULTUURIPÄRANDI VÄÄRTUSTAMINE JA HOIDMINE.
- PIIRKONDLIKU TURISMI- JA SEDA TOETAVA ETTEVÕTLUSE (SH TOODETE JA TEENUSTE) JÄTKUSUUTLIK ARENDAMINE.
- KOOSTÖÖ TOETAMINE JA ERINEVATE HUVIRÜHMADE KAASAMINE.
- INFO- JA KULASTAJAVOOGUDE JUHTIMINE.
- **LÄÄNE-VIRU MAAKONNA KOHALIKE OMAVALITSUSTE KLIIMA- JA ENERGIAKAVA:**
 - TERVIS, SOTSIAALHOOLEKANNE, PÄÄSTESUUTLIKKUS (PARANENUD PÄÄSTEVÕIMEKUS JA INIMESTE OSKUS KAITSTA OMA Tervist JA VARA ON VÄHENDANUD KLIIMAMUUTUSTE NEGATIIVSET MÕJU Tervisele JA ELUKESKKONNALE);
 - MAAKASUTUS JA PLANEERIMINE
 - LOODUSKESKKOND – ELUPAIGAD, MAASTIKE MITMEKESISUS
 - MAJANDUS - KASUTADA PARIMAL VIISIL RESSURSSE, KLIIMAMUUTUSTEGA KAASNEVAID VÕIMALUSI JA JUHTIDA NENDEGA KAASNEVAID RISKE
 - BIOMAJANDUS
 - KOGUKOND, TEADLIKKUS JA KOOSTÖÖ - ELANIKUD MÕISTAVAD KLIIMAMUUTUSTEGA KAASNEVAID Ohte JA VÕIMALUSI
 - TARISTU JA EHITUSED
 - ENERGIATÄHEKAS JA VASTUTAV KASUTAMINE

SWOT – ANALÜÜS - TUGEVUSED

- SOODNE ASUKOHT ETTEVÕTLUSE ARENGUKS EESTI KONTEKSTIS.
- MAJANDUSLIKULT AKTIIVSETE INIMESTE ARV PÜSIB JÄTKUVALT STABIILSENA.
- ETTEVÕTETE TEGEVUSVALDKONNAD ON MITMEKESISTUNUD.
- TUGEVAD VABAÜHENDUSED.
- VÄGA HEAL TASEMEL VABA AJA VEETMISE VÕIMALUSED (SPORDIKESKUSED, STAADIONID, LOODUSRAJAD, SUUSARAJAD, UJULAD).
- KULTUURISÜNDMUSTE ROHKUS JA MITMEKESISUS (ERITI SUVEPERIOODIL).
- RIKKALIK AJALOO- JA KULTUURIPÄRAND (AJALOO- JA ARHITEKTUURIMÄLESTISED).
- TOIMIVAD KOOSTÖÖVÕRGUSTIKUD KOOS PARTNERITEGA (NII EESTI SISESED KUI KA RAHVUSVAHELISED PARTNERID), PEAMISELT LEADER TEGEVUSGRUPID.
- KAASAMINE VÕRGUSTIKUTÖÖ PÕHIMÕTTEL.
- EUROPARK SERTIFIKAADI OLEMASOLU (LAHEMAA RAHVUSPARK KOOS MÕJUPIIRKONNAGA).

SWOT – ANALÜÜS - NÕRKUSED

- UUDSETE IDEEDE VÄHESUS.
- MIKRO- JA VÄIKEETTEVÖTETEL PUUDUB VÕIMEKUS INVESTEERIDA.
- TEENUSTE PAKKIJATE VÄHESUS.
- ÜHE PERSOONI PÕHISED KOGUKONNAD (EESTVEDAJATE VÄSIMINE, SELTSITEGEVUSE HÄÄBUMINE).
- KOGUKONDADE TEADLIKKUS TEENUSTE ARENDAMISEL PUUDULIK.
- MAAPIIRKONNAS ETTEVÕTLIKKUSE MADAL TASE.
- ETTEVÕTJATE VANANEMINE (JÄRELKASVU PUUDUS).
- NOORTE KAASAMINE TEGEVUSTES (ETTEVÕTTE ARENDAMISEL, KOGUKONNA ETTEVÕTMISTES) TAGASIHOIDLIK.
- PAIKKONNA PÄRANDI VÄHENE ÄRAKASUTAMINE.
- TURISMI- JA MAJUTUSASUTUSTE TEENUSTE VÄHESUS.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond.
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

SWOT – ANALÜÜS - VÕIMALUSED

- PIIRKONNA RESSURSSIDE HOIDMINE JA VÄÄRTUSTAMINE.
- UUENDUSLIKE IDEEDE RAKENDAMINE.
- ETTEVÕTETE KONKURENTSIVÕIME SUURENEMINE (NÄIT. LÄBI TURUNDUSTEGEVUSTE, LÄBI ÜHISTURUSTUSE).
- ETTEVÕTLIKKUSE SUURENEMINE LÄBI KOOLITUSTE, ARENDUSTEGEVUSTE.
- PIIRKONNA MAINE KUJUNDAMINE.
- ETTEVÕTLUSELE VAJALIKU TARISTU VÄLJAEHITAMISE TOETAMINE.
- KOOSTÖÖ ERI TASANDIL: VABAÜHENDUSED, ETTEVÕTTED, KOV, RIIK, PARTNERID EESTI SEES JA VÄLISRIIKIDEST.
- ELANIKKONNA LAIEM JA AKTIIVSEM KAASAMINE TEGEVUSTESSE JA ÜRITUSTEL OSALEMISSE - VÕRGUSTIKUTÖÖ EDASIARENDAMINE.
- TEADKLIKKUSE SUURENEMINE TURUNDUSEST, NN. BRÄNDIMISEST.
- TREND ELAMA LIIKUMINE MAALE – UUTE KOGUKONNA LIIKMETE KAASAMINE.

SWOT – ANALÜÜS - OHUD

- TÖÖJÕU VANANEMINE, SH ETTEVÕTJATE VANANEMINE.
- KVALIFITSEERITUD TÖÖJÕU PUUDUS.
- VALITSEV EBASTABIILSUS MAAILMAS JA UUS MAJANDUSLANGUS, MILLE TAGAJÄRJEKS ON TOODETE JA TEENUSTE JÄRGI NÕUDLUSE VÄHENEMISEST TINGITUD ETTEVÕTETE KONKURENTSIVÕIME LANGUS.
- ELANIKKONNA VÄHENEMINE, SH GLOBALISEERUMINE (ELANIKKONNA VÄLJARÄNNE).
- AVALIKE TEENUSTE VÄHENEMISE JA HALVENEMISE RISK.
- SOTSIAALSETE PROBLEEMIDE SÜVENEMINE (SH SÕLTUVUSAINETE TARVITAMINE, ÜKSINDUS, PEREKONNALIHKME(TE) LIIGA KAUGEL TÖÖTAMINE NING SELLEST TULENEVAD PROBLEEMID KODUS, KOOLIS, TÖÖL).
- GEOPOLIITILINE OLUKORD – SÕDA UKRAINAS.

PROBLEEMID:

- VANAVIISI TOIMETADA ENAM EI SAA, VAJALIKUD ON MUUTUSED.
- TEENUSED VAJAVAD KOHANDAMIST VASTAVALT UUTELE OLUDELE.
- RESSURSSIDE PLANEERIMISEL TULEB ETTE NÄHA TOIMETULEKUT ERINEVATE KRIISIDEGA.
- KAASAMINE, ERINEVATE OSAPOOLTE KOKKU TOOMINE.
- VEE RESSURSI RAISKAMINE
- PUUDULIK TEADLIKKUS ORIENTEERUMISEL UUTES TEEMADES/UUTES OLUDES, LAHENDUSTE VÄLJATÖÖTAMISEL. ETTEVÕTJATE JA INIMESTE VÄHENE TEADLIKKUS
- PUUDUVAD VÕI VAJAVAD TÄIUSTAMIST INNOVAATILISED LAHENDUSED, SH PUUDUVAD TEADMISED NENDEST LAHENDUSTEST (PUUDUVAD INNOVAATILISED IDEED).
- HOONED EI OLE ENERGIASÄÄSTLIKUD
- TAASTOOTMINE EI OLE VÄÄRTUSTATUD
- INFO POSITIIVSETEST NÄIDETEST EI OLE AVALIKULT NÄHTAV

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond.
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

PROBLEEMID:

- ROHKEM ON VAJA INFOT BIO- JA RINGMAJANDUSE VÕIMALUSTE KOHTA

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond.
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

MINA TÄNAN!
KOHTUMISENI JÄRGMISEL KORRAL!

KONTAKT: TIINA@ARENDUSKODA.EE, TEL. 5155 249

